

ความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Cost Effectiveness of Information Resources of the Center for
Library and Educational Media, Walailak University

อาภรณ์ ไชยสุวรรณ* บุญเพ็ญ ชูทอง จริยา รัตนพันธ์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ e-mail: caporn@wu.ac.th*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์งบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ 2) วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนในทรัพยากรสารสนเทศศูนย์บรรณสารและสื่อศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์โดยการศึกษานี้จะดำเนินการศึกษาหนังสือที่ห้องสมุดอนุญาตให้ยืมออกได้ผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ WalaiAutoLib ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจัดหาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูลนับความถี่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้

ผลการศึกษา พบว่าเมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปกับการจัดซื้อหนังสือทั้ง 3 ปีงบประมาณ พบว่างบประมาณในปี 2554 มีสัดส่วนการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 95 แต่เมื่อเทียบจำนวนงบประมาณการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ในปี 2555 มีสัดส่วนที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 131.50 และพบว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้ง 3 ปีงบประมาณนั้น สอดคล้องกับงบประมาณในการจัดซื้อดังนี้ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อมากกว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2553 และจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2555 จะมีจำนวนน้อยกว่าหนังสือที่จัดซื้อในปี 2554

เมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปเป็นเงิน 14,066,512.42 บาท จัดหาหนังสือได้ทั้งหมด 15,888 เล่ม ราคาเฉลี่ยต่อเล่มเป็นเงิน 885.35 บาทต่อเล่ม มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 73,842 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.65 ครั้งต่อเล่มแสดงให้เห็นว่าใช้หนังสือที่มีการจัดหามา นั้นมีการใช้คุ้มค่ากับจำนวนหนังสือที่ได้มีการจัดซื้อ แต่หากคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อการใช้ คิดเป็นมูลค่า 190.49 บาทต่อการ

ใช้ 1 ครั้ง ดังนั้นหากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจะต้องหาวิธีการลดมูลค่าของค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งให้น้อยลงเรื่อย ๆ โดยจะต้องหาวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีการใช้ประโยชน์จากหนังสือที่มีการเสนอแนะให้มีการจัดซื้อมากขึ้น รวมทั้งจะต้องพยายามศึกษาเชิงลึกในด้านการใช้งานจากวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการยืมผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

คำสำคัญ : ความคุ้มค่า ทรัพยากรสารสนเทศ, ทรัพยากรสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Keywords : Cost Effectiveness, Information Resources, Walailak University

บทนำ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรการเรียนรู้และเป็นแหล่งบริการสารสนเทศทางวิชาการแก่อาจารย์พนักงานและนักศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง มีภารกิจหลักในการพัฒนาและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศการผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยด้านการเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรสารสนเทศนั้นมีหน้าที่ในการจัดหา รวบรวม ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภททั้งประเภทสิ่งตีพิมพ์ และสิ่งไม่ตีพิมพ์ รวมถึงการบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน การวิจัยของมหาวิทยาลัย และได้มีการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศนั้น มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคืองบประมาณถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการดำเนินงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งมีผลต่อการจัดสรรงบประมาณ และในการดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาในปีงบประมาณ 2553-2555 ที่ผ่านมามีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้กับสำนักวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างเป็นระบบและดำเนินการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศตลอดปีงบประมาณเพื่อให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ดังนั้น การศึกษาความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาให้บริการโดยการวิเคราะห์งบประมาณจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ รวมถึงการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนทรัพยากรสารสนเทศจึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นข้อมูลการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้มีความเหมาะสม คุ้มค่าและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์งบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้
2. วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนในทรัพยากรสารสนเทศศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ศึกษาคือ หนังสือฉบับพิมพ์ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดหาเข้ามาให้บริการในห้องสมุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 15,888 เล่มและวารสารฉบับพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่บอกรับ/ต่ออายุ จำนวน 335 รายการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลหนังสือสำหรับบันทึกข้อมูลนับความถี่ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) ลำดับที่ 2) ชื่อเรื่อง 3) ชื่อผู้แต่ง 4) ปีพิมพ์ 5) จำนวนเล่ม 6) ปีงบประมาณที่จัดซื้อ 7) ราคา 8) สาขาวิชา และอาจารย์ที่เสนอแนะให้จัดซื้อ 9) จำนวนครั้งในการยืม

2.2 แบบบันทึกข้อมูลวารสาร สำหรับบันทึกข้อมูลนับความถี่ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) ลำดับที่ 2) ชื่อวารสาร 3) ISSN 4) ปีที่ 5) ฉบับที่ 6) วัน เดือน ปี 7) ปีพิมพ์ 8) BARCODE 9) จำนวนเล่ม 10) ราคา 11) สาขาวิชาที่เสนอแนะ 12) จำนวนครั้งในการยืม 13) ความคุ้มค่า

2.3 แบบบันทึกการคิดค่าเสื่อมราคาโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบด้วย 1) วันเดือน ปี 2) ชื่อหนังสือ/ร้านค้า 3) เลขที่ใบส่งของ 4) วันตรวจรับ 5) จำนวนเล่ม 6) จำนวนเงิน - ราคาเต็มและราคาลด 7) หมายเหตุ - เลขทะเบียนและหมายเลขบาร์โค้ด 8) ค่าเสื่อมราคา 9) ราคาสุทธิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลจากรายการหนังสือที่จัดหาและปริมาณการใช้ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 รายการหนังสือที่จัดหาประจำปีงบประมาณในแต่ละสำนักวิชา ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 จากงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ฝ่ายห้องสมุด ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา และจากฐานข้อมูล Walai Autolib โมดูล Circulation เพื่อดึงข้อมูลการยืมหนังสือ ดังกล่าว และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละปีงบประมาณ

3.2 รวบรวมข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 บาท ในห้องสมุดที่จัดซื้อระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 เพื่อนำมาคิดค่าเสื่อมราคา

3.3 รวบรวมข้อมูลจากรายการวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศฉบับพิมพ์ที่มีการบอกรับ และต่ออายุวารสารในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 จากงานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ฝ่ายห้องสมุด ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา และจากฐานข้อมูล Walai Autolib โมดูล Circulation เพื่อดึงข้อมูลการยืมวารสารดังกล่าว และเก็บสถิติการใช้วารสารฉบับปัจจุบันและฉบับย้อนหลังจากการนำตัวเล่มลงมาจากชั้นจัดเก็บ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศกับสถิติการใช้โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

4.2 วิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศวิเคราะห์จากสูตรดังนี้

งบประหยัดการใช้

มาตรการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

การประเมินความคุ้มค่าหนังสือนั้น ผู้ดำเนินงานได้คิดราคาเทียบกับปริมาณการใช้ประโยชน์ โดยมีเกณฑ์การคิดความคุ้มค่า ดังนี้ คือ หากไม่มีการใช้ ก็ไม่มีความคุ้มค่า และ ค่าความคุ้มค่ายิ่งน้อย ยิ่งมีความคุ้มค่าสูง (ใช้มากคุ้มค่ามาก)

ตัวอย่างเช่น หนังสือเล่มหนึ่งมีราคา 300 บาท

หากมีการใช้ 1 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 300 บาท

หากมีการใช้ 2 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 150 บาท

หากมีการใช้ 5 ครั้ง หนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 60 บาท

หากมีการใช้ 300 ครั้งหนังสือเล่มนี้ก็มีค่าความคุ้มค่า 1 บาท

และหากไม่มีการใช้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนั้นเลย แม้แต่ครั้งเดียว หนังสือเล่มนั้นก็เลยจะไม่มีความคุ้มค่าเลย กลับจะต้องมีการประเมินความสูญเสียเปล่าจากการจัดหา และการดำเนินงานทางเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องทำก่อนนำหนังสือเล่มนั้นออกบริการ ซึ่งเป็นความสูญเสียเปล่าเชิงวิชาชีพที่เสียหายอย่างร้ายแรง

ค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ

คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2551) ได้มีการกำหนดในเรื่องการคิดค่าเสื่อมราคาของหนังสือไว้ มหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าหากทรัพยากรสารสนเทศใด มีมูลค่าไม่ถึง 10,000 บาท ถือว่าเป็นวัสดุ ไม่มีค่าเสื่อมราคา แต่จะทำการวิเคราะห์ค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศที่มีมูลค่าเกิน 10,000 บาท ไว้ดังนี้คือ หนังสือทั่วไป ให้คิดค่าเสื่อมราคาในอัตราปีละ 10% และหนังสือหมวดเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้คิดค่าเสื่อมราคาในอัตราปีละ 20% เมื่อคิดค่าเสื่อมราคาแล้วราคาของหนังสือเล่มนั้นก็จะมีสัดส่วนของราคาต่อเล่มลดลงไปตามปีที่เพิ่มขึ้น หลังจากนั้นจึงนำไปคิดค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศอีกครั้ง จึงสามารถที่จะประเมินได้ว่าหนังสือเล่มนั้นมีความคุ้มค่าในการให้บริการมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่มีมูลค่าเกิน 10,000 บาท มีจำนวนไม่มากนัก

ต้นทุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่อครั้งวิเคราะห์จากสูตรดังนี้

งบประมาณค่าวัสดุห้องสมุดตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555

จำนวนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของผู้ใช้

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา จะดำเนินการตามขั้นตอน คือ หาค่าความคุ้มค่า โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ มาวิเคราะห์ร่วมกัน

4.3 สถิติที่ใช้เป็นสถิติที่ใช้ในการวัดค่าความคุ้มค่า โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสูตรการวิเคราะห์ค่าความคุ้มค่า

สรุปผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

1.1 การใช้งบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสือโดยรวม สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการจัดซื้อหนังสือจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่จัดซื้อ (เล่ม)
2553	4,930,263.50	5,419
2554	5,189,627.10	5,661
2555	3,946,618.82	4,808
รวม	14,066,509.42	15,888

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากงบประมาณค่าหนังสือที่ใช้ไปกับการจัดซื้อหนังสือทั้ง 3 ปีงบประมาณ พบว่างบประมาณค่าหนังสือในปีงบประมาณ 2553 มีการจัดซื้อหนังสือ จำนวน 4,930,263.50 บาท ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 5,189,627.10 บาท และปีงบประมาณ 2555 จำนวน 3,946,618.82 บาทรวมงบประมาณทั้ง 3 ปี จำนวน 14,066,509.42 บาท

เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณการจัดซื้อหนังสือในแต่ละปี พบว่างบประมาณในปี 2554 มีสัดส่วนการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 95 แต่เมื่อเปรียบเทียบจำนวนงบประมาณการจัดซื้อในปี 2555 มีสัดส่วนที่ลดลงจากปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ 131.50 ซึ่งจำนวนหนังสือที่จัดซื้อทั้ง 3 ปีงบประมาณนั้นสอดคล้องกับงบประมาณในการจัดซื้อดังนี้ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนหนังสือที่จัดซื้อมากกว่าจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2553 และจำนวนหนังสือที่จัดซื้อในปี 2555 จะมีจำนวนน้อยกว่าหนังสือที่จัดซื้อในปี 2554

1.2 การใช้งบประมาณสำหรับการบอกรับ/ต่ออายุวารสาร สรุปลำดับตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้งบประมาณสำหรับการบอกรับ/ต่ออายุวารสารจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่ จ่ายจริง(บาท)	จำนวนวารสารที่บอกรับ/ ต่ออายุ (ชื่อเรื่อง)	จำนวนเล่มของวารสารที่ บอกรับ/ต่ออายุ
2553	99,863	118	1,174
2554	91,615	111	1,149
2555	87,550	106	1,100
รวม	279,028.00	335	3,423

ในการบอกรับและต่ออายุวารสาร เมื่อพิจารณางบประมาณค่าวารสารฉบับพิมพ์ที่ใช้จ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าวารสารที่ใช้จ่าย เป็นเงิน 279,028.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 335 รายการ 3,423 เล่มโดยแยกเป็นปีงบประมาณได้ดังนี้ในปีงบประมาณ 2553 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้จ่าย เป็นเงิน 99,863.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 118 ชื่อเรื่อง 1,174 เล่ม ปีงบประมาณ 2554 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้จ่าย เป็นเงิน 91,615.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 111 ชื่อเรื่อง 1,149 เล่ม ปีงบประมาณ 2555 งบประมาณค่าวารสารที่ใช้จ่าย เป็นเงิน 87,550.00 บาท บอกรับและต่ออายุได้ทั้งหมด 106 ชื่อเรื่อง 1,100 เล่ม

2. การวิเคราะห์การใช้และความคุ้มค่าของทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 การวิเคราะห์การใช้หนังสือ สรุปลำดับตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การใช้หนังสือจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณ ที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่ จัดซื้อ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยการใช้ ต่อครั้ง
2553	4,930,263.50	5,419	34,227	6.32
2554	5,189,627.10	5,661	24,119	4.26
2555	3,946,618.82	4,808	15,496	3.22
รวม	14,066,509.42	15,888	73,842	4.65

เมื่อพิจารณางบประมาณค่าหนังสือที่ใช้จ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2555 กับการใช้ ในภาพรวม พบว่า งบประมาณค่าหนังสือที่ใช้จ่าย เป็นเงิน 14,066,512.42 บาท จัดหาหนังสือได้ทั้งหมด 15,888 เล่ม มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 73,842 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.65 ครั้งต่อเล่มโดยแยกเป็นปีงบประมาณได้ดังนี้ในปีงบประมาณ 2553 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 34,227 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 6.32 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2554 มีจำนวน

การใช้ทั้งหมด 24,119 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.26 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2555 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 15,496 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 3.22 ครั้งต่อเล่ม

เมื่อพิจารณาการใช้หนังสือของสำนักวิชา พบว่าสำนักวิชาที่มีจำนวนการใช้มากที่สุด คือสำนักวิชาแพทยศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 10.19 ครั้งต่อเล่มรองลงมาคือสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 4.14 ครั้งต่อเล่มและสำนักวิชาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ มีอัตราเฉลี่ยการใช้ 3.11 ครั้งต่อเล่มรายละเอียดสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หนังสือจำแนกตามสำนักวิชา

สำนักวิชา	รายจ่ายตามงบประมาณปี 2553-2555(บาท)	จำนวนหนังสือ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยในการใช้
เภสัชศาสตร์	2,470,235.10	982	1,637	1.67
แพทยศาสตร์	1,806,727.10	1,425	4,331	10.19
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	1,545,593.40	978	2,736	2.80
ศิลปศาสตร์	905,002.77	1,207	1,870	1.55
วิทยาศาสตร์	289,844.05	146	605	4.14
สหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์	851,538.15	657	2,047	3.11
สารสนเทศศาสตร์	634,464.65	476	530	1.11
การจัดการ	486,068.47	373	549	1.47
วิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร	429,996.60	134	123	0.92
เทคโนโลยีการเกษตร	339,221.35	84	163	2.18
พยาบาลศาสตร์	317,152.00	161	293	1.82

2.2 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของหนังสือ สรุปได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนหนังสือที่จัดซื้อ (เล่ม)	จำนวนการใช้ (ครั้ง)	ความคุ้มค่า
2553	4,930,263.50	5,419	34,227	144.47
2554	5,189,627.10	5,661	24,119	215.17
2555	3,946,618.82	4,808	15,496	254.69
รวม	14,066,509.42	15,888	73,842	190.49

เมื่อพิจารณาต้นทุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศต่อครั้ง โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ มาวิเคราะห์รวมกัน พบว่าการจัดซื้อหนังสือระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 ดังนั้นต้นทุนจึงคิดเฉพาะจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้เท่านั้น ไม่ได้รวมค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศเนื่องจากหนังสือที่จัดซื้อไม่อยู่ในเกณฑ์ของการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีการคุ้มทุน 190.49 บาทแสดงให้เห็นว่าใช้หนังสือที่มีการจัดหามาใช้นั้นมีการใช้คุ้มทุนกับจำนวนหนังสือที่ได้มีการจัดซื้อ

2.3 การวิเคราะห์การใช้อาคารและความคุ้มค่าของวารสารสรุปได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การใช้อาคารและความคุ้มค่าของวารสารจำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	รายจ่ายตามงบประมาณที่จ่ายจริง(บาท)	จำนวนเล่มของวารสารที่บอกรับ/ต่ออายุ (เล่ม)	จำนวนการใช้(ครั้ง)	อัตราเฉลี่ยในการใช้	ความคุ้มค่า
2553	99,863	1,174	2,880	2.45	34.67
2554	91,615	1,149	2,370	2.06	38.66
2555	87,550	1,100	1,810	1.64	48.37
รวม	279,028.00	3,423	7,060	2.06	39.52

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การใช้อาคารและความคุ้มค่าของวารสารพบว่า วารสารมีจำนวนการใช้ทั้งหมด 7,060 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.06 ครั้งต่อเล่มและเมื่อแยกตามปีงบประมาณ พบว่าปีงบประมาณ 2553 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 2,880 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.45 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2554 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 2,370 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 2.06 ครั้งต่อเล่มปีงบประมาณ 2555 มีจำนวนการใช้ทั้งหมด 1,810 ครั้ง โดยมีอัตราเฉลี่ยการใช้ 1.64 ครั้งต่อเล่มและเมื่อพิจารณาต้นทุนการใช้อาคารฉบับพิมพ์พบว่า มีอัตราการใช้เฉลี่ย 2.06 ต่อเล่ม และหากพิจารณาต้นทุนการใช้งานครึ่ง โดยการนำค่าความคุ้มค่าในการใช้งานทรัพยากรสารสนเทศ ที่คิดจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้ และค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศมาวิเคราะห์รวมกัน พบว่าการบอกรับ/ต่ออายุวารสารระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีต้นทุนที่คิดเฉพาะจากงบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกับอัตราการใช้เท่านั้น ไม่ได้รวมค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศเนื่องจากวารสารที่บอกรับ/ต่ออายุไม่อยู่ในเกณฑ์ของการคิดค่าเสื่อมราคาของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนั้นความคุ้มค่าในการใช้งานวารสาร ระหว่างปีงบประมาณ 2553-2555 มีการคุ้มทุน 39.52 บาทแสดงให้เห็นว่าใช้อาคารที่บอกรับ/ต่ออายุที่มีการจัดหามาใช้นั้นมีการใช้คุ้มทุนกับจำนวนที่ได้มีการจัดซื้อ

การนำไปใช้ประโยชน์

โดยสรุปแล้วศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาจะต้องหาวิธีการลดมูลค่าของการใช้งานแต่ละครั้งให้น้อยลงเรื่อย ๆ โดยจะต้องหาวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีการใช้ประโยชน์จากหนังสือที่มีการเสนอแนะให้มีการ

จัดซื้อมากขึ้น รวมทั้งจะต้องพยายามศึกษาเชิงลึกในด้านการใช้งานจากวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการยืมผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ดังนั้นผลจากการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดสามารถใช้เป็นข้อมูลการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้มีความเหมาะสม คุ่มค่าและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากมหาวิทยาลัยได้มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

คณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2551). รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ครั้งที่ 3/2551. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

ณรงค์ ป้อมบุบผา. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชา 1202231 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พวา พันธุ์เมฆา. (2541). สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ.

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2553). รายงานประจำปีเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2553. นครศรีธรรมราช : ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

สุเพ็ญ ทาเกิด และคณะ. (2543). เภมภ์การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2555). ประกาศ เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

อุทัย ทุดิยะโพธิ. (2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หน่วยที่ 1-8 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.